Lietas Nr. C68326317
Lietas arhīva Nr. C-3263-17/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2017.gada 11.aprīlī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesnese V.Vjatere, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 23.februārī /pers. A/ (turpmāk – Prasītāja) iesniegusi tiesā maza apmēra prasības pieteikumu pret /pers. B/ (turpmāk – Atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesneses 2017.gada 2.marta lēmumu prasības pieteikums pieņemts un ierosināta civillieta.

Prasības pieteikumā norādīts, ka Prasītājai un Atbildētājam ir kopīgs /datums/dzimis, dēls /pers. C/.

Puses kopā nedzīvo un bērns dzīvo kopā ar Prasītāju, atrodas Prasītājas apgādībā un audzināšanā. Atbildētājs jau ilgstoši nerūpējas un negādā par savu bērn un nedod viņam uzturlīdzekļus, kā arī nekādā citā veidā nepiedalās bērna uzturēšanā un audzināšanā.

Atbildētājs ir fiziski vesels, var strādāt un sniegt materiālo palīdzību. Prasītājas rīcībā ir informācija, ka Atbildētājs strādā algotu darbu, kur saņem darba algu. Atbildētājs labprātīgi nesniedz nekādu materiālo palīdzību bērna uzturēšanai, viņam nepieciešamo pārtiku, apģērbu un citām nepieciešamām lietās, kā arī neinteresējas par bērna veselību.

Prasītāja norāda, ka strādā algotu darbu, tomēr viņas ienākumi mēnesī ir nelieli, tādējādi nespēj viena pati nodrošināt bērna uzturēšanu.

Prasītāja lūdz tiesu:

- Piedzīt no Atbildētāja Prasītājas labā uzturlīdzekļus bērna /pers. C/ uzturam no dienas, kad tiesā iesniegts prasības pieteikums līdz bērna 7 gadu vecumam 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi un no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi;
- Noteikt nekavējošu sprieduma izpildi.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179.panta pirmo, otro, piekto daļu, 15.01.2013. Ministru kabineta noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Prasītāja norādījusi, ka nevēlas uzklausīšanu tiesas sēdē.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta prasībām 2017. gada 6.martā nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapas uz deklarēto dzīvesvietu. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22} panta prasībām Atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības. Atbildētājs informēts, ka lietu izskatīs tiesnese V.Vjatere, izskaidrotas noraidījuma tiesības un kārtība.

2017.gada 23.martā tiesā saņemti /pers. B/ paskaidrojumu prasības pieteikumam. Paskaidrojumā Atbildētājs norādījis, ka prasību atzīst pilnā apmērā.

Papildus Atbildētājs norādījis, ka ir piedāvājis Prasītājai sniegt materiālo palīdzību bērnam, uz ko Prasītāja kategoriski iebilda un uzstāja, ka Atbildētājam nav jāsatiekas ar bērnu. Pēc Prasītājas uzstājīga lūguma, pušu starpā 2016.gada 24.februārī tika parakstīta savstarpēja vienošanās, kur, cita starpā, 8.punktā norādīs, ka puses vienojas, kas bērna māte labprātīgi atsakās no bērna uzturlīdzekļiem, kas pienākas no bērna tēva, savukārt 9.punktā noteikts, ka puses vienojas, ka ja mainās apstākļi, kas var negatīvi ietekmēt bērna attīstību, veselību un audzināšanu, puses risinās šo jautājumu pārrunu ceļā un nepieciešamības gadījumā panāks jaunu rakstisku vienošanos, prioritāri ievērojot bērna intereses.

Kopš vienošanās noslēgšanas, Atbildētājs pildīja tās noteikumus, netikās ar bērnu, lai, pēc Prasītājas uzskata, netraumētu bērnu. Par to, ka Prasītājai nepieciešami līdzekļi, viņa nekad Atbildētājam nav ieminējusies. Tādējādi, Atbildētājs nekad nav izvairījies no uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma.

Atbildētājs uzskata, ka Prasītāja nebija pamata sniegt tiesā prasības pieteikumu, jo šo jautājumu varēja atrisināt pārrunu ceļā. Atbildētājam ir kļuvis zināms, ka Prasītājai ir materiāla rakstura grūtības, tāpēc izlēma celt tiesā prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saņemot prasības pieteikumu, Atbildētājs sāka interesēties pirmskolas izglītības iestādē, kuru apmeklē bērns, par bērna uzvedību un apmeklējumiem. Noskaidrojās, ka kopš pušu šķiršanās, par bērnu dārzu tiek maksāts neregulāri, bieži vien , izveidojušos parādsaistību dēļ, bērns neapmeklē bērnu dārzu. Pirms izjuka pušu attiecības, Atbildētājs vienmēr apmaksāja bērnu dārzu un bērns varēja normālā vidē attīstīties, komunicēt ar vienaudžiem un gūt pozitīvas emocijas.

Atbildētājs norādījis, ka nevēlas, lai notiktu pušu uzklausīšana tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma 250.^{18} pants nosaka, ka lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma 30.^{3} nodaļā „Lietas par maza apmēra prasībām" paredzētos izņēmumus.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Lūgums skatīt lietu mutvārdu procesā tiesā nav saņemts.

Noraidījums tiesnesei līdz nolēmuma pieņemšanai nav iesniegts.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un

apmierināma pilnībā turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības Nr./apliecības Nr./ kopiju apstiprināts, ka Atbildētājs ir nepilngadīgā /pers. C/ tēvs (lietas 9. lapa).

Šādos apstākļos tiesa konstatē tiesisko pamatu uzturlīdzekļu piedziņai no Atbildētāja par labu Prasītājai.

Lietā nav strīda par to, ka nepilngadīgā /pers. C/ ikdienas aprūpi un uzraudzību realizē bērna māte – Prasītāja, bet nepilngadīgā /pers. C/ tēvam - Atbildētājam ir jāpiedalās bērna uzturēšanā un jāsniedz uzturlīdzekļi bērna uzturēšanai. Šādus iebildumus Atbildētājs nav izteicis, tieši pretēji, ir atzinis prasību.

Atbildētājs lietas materiāliem pievienojis pušu starpā 2016.gada 24.februārī noslēgto vienošanos par bērna ikdienas aizgādību, kuras 8.punktā puses vienojušās, ka bērna māte labprātīgi atsakās no bērna uzturlīdzekļiem, kas pienākas no bērna tēva.

Tiesa atzīst, ka šī Vienošanās ir pretrunā ar Latvijas Republikas Bērnu tiesību aizsardzības likuma normām, ANO Bērnu tiesību deklarācijas un bērnu tiesību konvencijas normām. Slēdzot šādu vienošanos, puses ir rīkojušās pretēji bērna interesēm, tādējādi tā uzskatāma par pretlikumīgu.

Civillikuma 179. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 177. panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

No augstāk minētam tiesību normām nepārprotami secināms, ka jebkurā gadījumā bērna intereses prevalē par vecāku interesēm un abiem vecākiem ir pienākums nodrošināt savu bērnu ar pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt bērna fiziskās un intelektuālās spējās. Pie tam šādi pienākumi vecākiem būtu jārealizē pret katru savu bērnu vienādi, neatkarīgi no tā vai bērns dzīvo kopā ar vecāku vai atsevišķi.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" nosaka, ka 2.punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumiem Nr. 656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros no 2016. gada 1. janvāra ir 380 *euro* mēnesī, tādējādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sastāda 95,00 *euro* ik mēnesi, bet virs 7 gadu vecuma 114,00 *euro* ik mēnesi.

Prasītāja savā prasības pieteikumā lūgusi piedzīt no Atbildētāja līdzekļus /pers. C/ uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā prasības celšanas brīdī, tādēļ tiesa uzskata, ka nav izvērtējams pušu mantiskais stāvoklis, jo minimālie uzturlīdzekļi ir maksājami neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa.

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka Atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savam dēlam uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Līdz ar to no Atbildētāja par labu Prasītājai /pers.C/uzturam piedzenami 95,00 *euro* mēnesī, bet ne mazāk par valstī noteikto minimālo apmēru saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu.

Tiesa, saskaņā ar Civillikuma 179. pantu, atzīst, ka no Atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi bērnam Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, to apmēru nosakot procentuālā attiecībā. Palielinoties, vai samazinoties valstī noteiktajai minimālai mēneša darba algai, piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs palielināms vai samazināms proporcionāli minimālās mēneša darba algas apmēram.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 20. novembra sprieduma lietā SKC-2885/2015 paustās atziņas uzturlīdzekļi bērna labā no Atbildētāja piedzenami līdz bērna pilngadībai.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007. gada 29. augustā lietā Nr. SKC -556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92. pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Ievērojot bērna intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2017. gada 23.februāra.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā Prasītājs no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvots uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no Atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājamu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu konkrētajā lietā ir 1140 *euro* (95,00 *euro* x 12 mēneši).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1.punkta (a) apakšpunktu valsts nodeva par prasībām, kas novērtējamas naudas summā līdz 2134 euro maksājama valsts nodeva 15% apmērā no prasības summas, bet ne mazāk kā 71,14 *euro*. Tādējādi no Atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 171,00 *euro*.

Tiesa izskaidro, ja persona sava mantiskā stāvokļa dēļ tiesas noteikto valsts nodevu nevar nomaksāt likumā noteiktajā termiņā, tad tā saskaņā ar Civilprocesa likuma 206. panta pirmo daļu var pieteikt tiesā lūgumu pieņemt lēmumu par sprieduma izpildīšanas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, kā arī par tā izpildes veida un kārtības grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. pantu no atbildētājas valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,42 *euro* apmērā (lietas 2.lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1.punktam, apmierināms ir Prasītājas lūgums par nekavējošu sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 97., 204.[1] pantu, 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt /pers. A/ maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam, sākot no 2017.gada 23.februāra 95,00 *euro* (deviņdesmit pieci *euro* un 00 centi), bet ne mazāk par 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas. Savukārt no bērna 7 gadu vecuma līdzekļi bērna uzturam piedzenami ne mazāk par 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, līdz bērna pilngadībai.

Noteikt, ka sprieduma daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 171,00 *euro* (viens simts septiņdesmit viens *euro*, 00 centi) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,42 *euro* (četri *euro* un 42 centi) apmērā.

Valsts nodeva jāmaksā:

Saņēmējs Valsts kase

Reģistrācijas Nr. 90000050138

Konta Nr. LV55TREL1060190911200

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis valsts nodeva civillietā Nr.C28326317.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi jāmaksā:

Saņēmējs Tiesu administrācija

Reģistrācijas Nr.90001672316

Konta Nr. LV51TREL2190458019000

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C28326317.

Noteikt /pers.B/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese V.Vjatere